DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.01(200).20
УДК 796.54:796.332

Карпа І.Я.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
Львівський державний університет фізичної культури ім. Івана Боберського, м.Львів
https://orcid.org/0000-0002-7686-8581
Ріпак І.М.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
Львівський державний університет фізичної культури ім. Івана Боберського, м. Львів
https://orcid.org/0000-0002-8210-7420
Колобич О.В.
старший викладач Львівський державний університет фізичної культури ім. Івана Боберського, м. Львів
https://orcid.org/0009-0006-5772-5135
Мазур Т.Р.
викладач кафедри фізичного виховання, спорту і здоров'я
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Ґжицького,
https://orcid.org/0000-0002-6893-3670

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ПРОВЕДЕННЯ СПОРТИВНИХ ТАБОРІВ НА РОЗВИТОК ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ

Анотація. *Спортивні табори відіграють ключову роль у фізичному та розумовому розвитку дітей. У теперішній час, коли діти все більше і більше активності проводиться перед комп'ютером чи телевізором, участь у спортивних таборах може сприяти розвитку здорових звичок і розвитку психічної стійкості у молодого спортсмена. Результати дослідження встановили, що спортивні табори покращують загальну фізичну форму дітей, що призводить до кращої роботи в повсякденному житті. Завдяки перебування у футбольних таборах, юні спортсмени набувають впевненості у своїх силах і вчаться радіти невеликим успіхам, що призводить до кращого самопочуття та здатності справлятися зі складними ситуаціями. Одержані результати дослідження дозволили визначити, що у 95% дітей відбулося покращення футбольних навичок, велика кількість дітей (80%) навчилися новим футбольним прийомам, а також у 65% дітей відмітили покращення дисципліни та вміння слідувати інструкціям.*

Ключові слова: *футбол, юні футболісти, табори, фізичний розвиток, футбольні навички, соціальний розвиток.*

Ihor Karpa, Ihor Ripak, Oleg Kolobych, Taras Mazur. The impact of sports camps on the development of young footballers. *Sports camps play a key role in the physical and mental development of children. Nowadays, when children spend more and more time in front of computers or televisions, participation in sports camps can promote the development of healthy habits and mental resilience in young athletes. The results of the study found that sports camps improve children's overall physical fitness, which leads to better performance in everyday life. Thanks to their time at football camps, young athletes gain confidence in their abilities and learn to enjoy small successes, which leads to better well-being and the ability to cope with difficult situations. The results of the study showed that 95% of children improved their football skills, a large number of children (80%) learned new football techniques, and 65% of children showed improvement in discipline and the ability to follow instructions.*

Keywords: *football, young footballers, camps, physical development, football skills, social development.*

Постановка проблеми. Футбол є масовою і найбільш популярною грою серед дітей і юнаків. Він сприяє розвитку основних рухливих якостей: швидкості і точності рухів, спритності, сили і витривалості[4, 9].

Велика тяга дітей до футболу дозволяє використати цей вид спорту не тільки як засіб фізичного розвитку, але і як важливий фактор виховного, педагогічного впливу[10]. В процесі занять футболом виховується ряд цінних морально-вольових якостей: колективізм, цілеспрямованість, витримка, самообладання, дисциплінованість. Подальше підвищення рівня спортивної майстерності українських футболістів знаходиться в прямій залежності від розвитку дитячого та юнацького футболу[2, 5].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Участь у спортивних таборах, наприклад у футбольному, створює чудові умови для всебічного фізичного розвитку[2]. У спортивних таборах учасникам пропонуються різноманітні форми фізичної активності, завдяки яким діти можуть покращити свою працездатність, силу, гнучкість та рухову координацію[11]. Крім того, під час спортивних таборів молоді гравці мають можливість попрацювати над своєю фізичною формою, наростити м'язову масу та розвинути моторику[3, 5].

Однією з визначальних мереж позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напряму є організація спортивних таборів. У результаті проведеного аналізу сучасних наукових досліджень [1, 6, 8] про діяльність позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напряму встановлено, що провідні фахівці галузі спорту достатньо широко висвітлені проблеми лише окремих видів позашкільних закладів, проте про діяльність різних типів дитячих таборів та їх функціонування на сучасному етапі розвитку футболу залишаються мало досліджуваним.

У зв'язку із зазначеним вище, дослідження можна вважати актуальним, оскільки спортивні табори займають одне з провідних місць у системі підготовки та є визначальними у досягненні прогресу в навчанні техніці гри, тактиці та командній роботі юних футболістів.

Зв'язок з науковими планами та темами. Робота виконана згідно з темою науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури на 2021-2025 рр. «Методологічні та організаційно-методичні основи раціональної підготовки спортсменів».

Мета дослідження. Встановити особливості впливу дитячих таборів на розвиток юних футболістів.

Матеріал і методи дослідження. Аналіз та узагальнення літературних джерел, опитування (анкетування) та методи математичної статистики.

Дослідження проводилося на кафедрі футболу Львівського державного університету фізичної культури ім. Івана Боберського та на спортивній базі академії ФК «Рух» м. Львів, футбольна база з найновішими полями та інфраструктурою. Вікові категорії дітей становили 9-14 років як хлопчики так і дівчатка. Безпосередньо саме анкетування батьків проводилося під час проведення спортивного табору «Trendets Camp», який є найбільшим та найпопулярнішим футбольним табором в Україні, основною метою якого є те, що діти не повинні втрачати своє дитинство. Засновником «Trendets Camp» є Дмитро Поворознюк, журналіст та відомий український ютуб блогер.

Виклад основного матеріалу. Футбольні табори дозволять проводити систематичні тренування під наглядом професійних тренерів, що вкрай важливо для досягнення прогресу в навчанні техніці гри, тактиці та командній роботі. Крім того, під час спортивних таборів діти навчаються правильній техніці виконання вправ, що знижує ризик травм і сприяє досягненню кращих спортивних результатів.

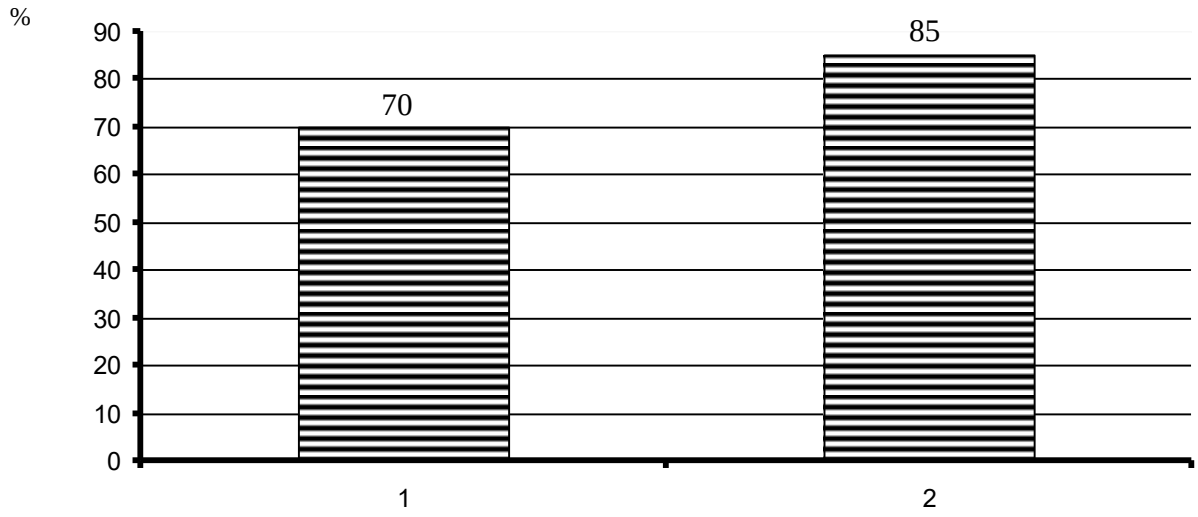

Рис. 1. Зміни у фізичному розвитку юних футболістів після завершення футбольних таборів.

1 – покращення фізичної форми дітей, особливо витривалості та координації; 2 – діти стали більш активними після табору.

Варто також зазначити, що спортивні табори покращують загальну фізичну форму дітей, що призводить до кращої роботи в повсякденному житті. Більшість батьків (70%) відзначили покращення фізичної форми дітей, особливо витривалості та координації. Також 85% батьків вважають, що їхні діти стали більш активними після табору(рис.1).

Участь у спортивних таборах дозволяє знайти нових друзів і налагодити стосунки з однолітками та тренерами. Багато дітей (90%) знайшли нових друзів у таборі. Це важливо, оскільки діти, які мають соціальну підтримку, краще справляються зі складними ситуаціями та легше досягають успіхів як у спорті, так і в особистому житті. Більшість батьків (75%) вважають, що їхні діти стали більш командними гравцями, а також 60% батьків помітили покращення навичок спілкування у дітей. Спортивні табори дають дітям можливість завести міцну дружбу, яка може тривати багато років, а також можливість вчитися в інших і мотивувати один одного(рис.2).

Участь у спортивних таборах дозволяє дітям розвинути впевненість у собі, 70% батьків відмітили, що їхні діти стали більш впевненими в собі. Здобуваючи нові навички, досягаючи спортивних успіхів і долаючи власні слабкості, учасники вчаться вірити у власні сили. Впевненість у собі є ключовим аспектом психічного розвитку, який впливає на все життя молодої людини.

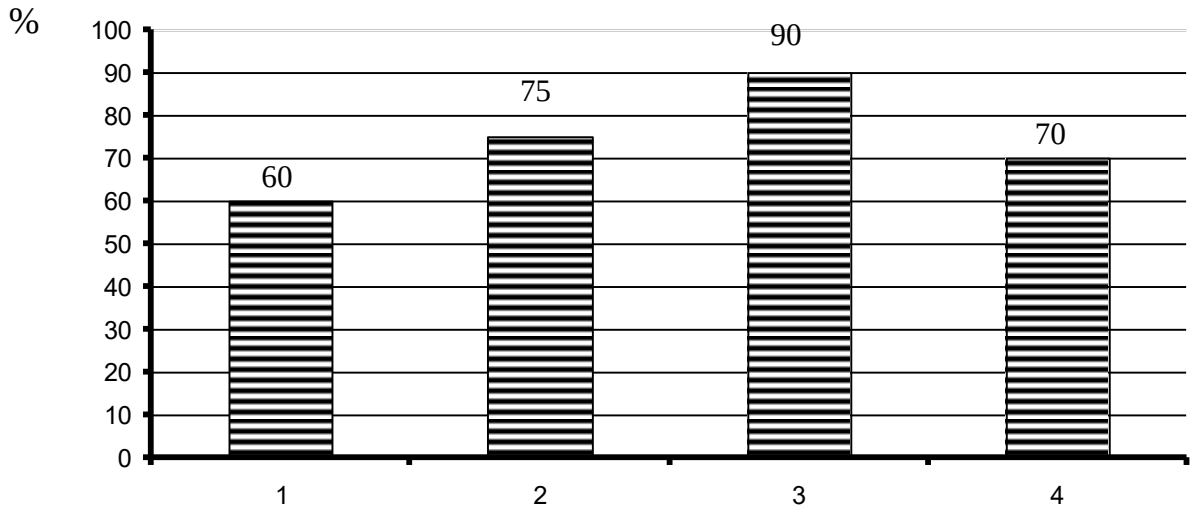

Рис. 2. Вплив проведення футбольних таборів на соціальний розвиток юних футболістів.
1 – спілкування; 2 – працювати в команді; 3 – нові друзі; 4 – впевнені у собі.

Під час таборів діти також вчаться приймати себе та свої досягнення. Завдяки цьому вони набувають впевненості у своїх силах і вчаться радіти невеликим успіхам, що призводить до кращого самопочуття та здатності справлятися зі складними ситуаціями.

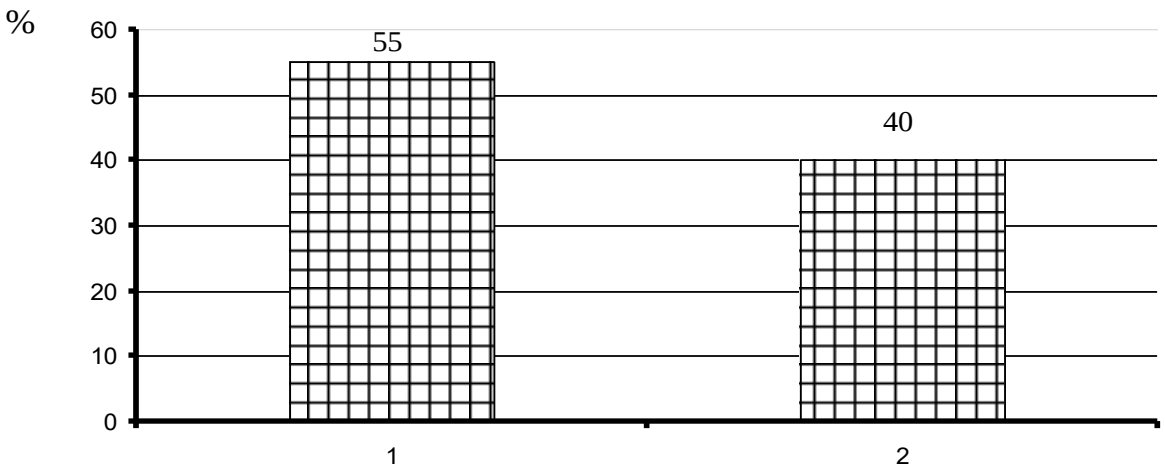

Рис.3. Особливості впливу футбольних таборів на емоційний стану юних футболістів.
1 – позитивні зміни в емоційному стані дітей; 2 – краще справляються з невдачами.

Більша частина батьків 55% відзначили позитивні зміни в емоційному стані дітей, а також 40% батьків вважають, що їхні діти навчилися краще справлятися з невдачами(рис.3).

Значний вплив на розумовий розвиток учасників мають також футбольні табори. Під час таборів діти вчаться співпрацювати з іншими учасниками, що дозволяє їм розвивати соціальні навички, такі як спілкування та вирішення конфліктів.

Це важливо, тому що вміння працювати в команді має вирішальне значення не тільки в спорті, а й у повсякденному житті. Завдяки цьому учасники спортивних таборів розвивають уміння адаптуватися до різних ситуацій та набувають досвіду роботи з іншими людьми. Завдяки спортивним таборам діти також вчаться справлятися зі стресом і контролювати свої емоції. Під час футбольних таборів учасники стикаються з різними ситуаціями, які вимагають прийняття рішень і вирішення складних моментів. Це сприяє розвитку психічної стійкості, яка вкрай необхідна в житті спортсмена. Крім того, участь у спортивних таборах вчить дітей самодисципліни, концентрації та відповідальності за власні вчинки.

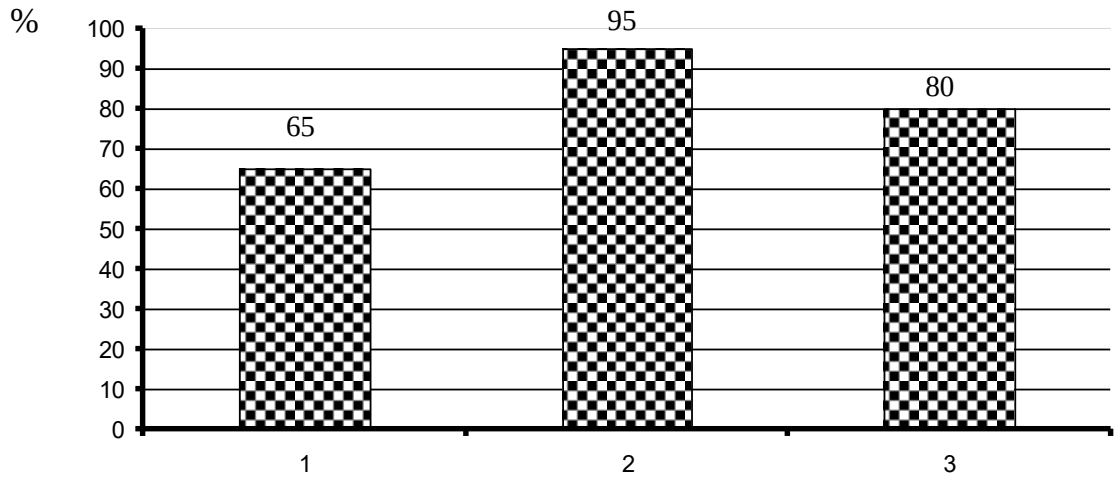

Рис. 4. Характеристика впливу дитячих таборів на футбольні навички юних спортсменів.
1 – покращення дисципліни та вміння слідувати інструкціям; 2 – покращення футбольних навичок; 3 – навчилися новим футбольним прийомам.

Результати дослідження дозволили встановити, що у 95% дітей відбулося покращення футбольних навичок, велика кількість дітей (80%) навчилися новим футбольним прийомам, а також у 65% дітей відмітили покращення дисципліни та вміння слідувати інструкціям(рис.4).

Спортивні табори, наприклад футбольні, навчають дітей здоровому способу життя та правильному харчуванню. Під час табору учасники навчаються здоровому харчуванню та отримують збалансоване за харчовою цінністю харчування. Знання, отримані в спортивних таборах, можуть сприяти підтримці здорового харчування протягом усього життя учасників.

Також варто підкреслити, що спортивні табори виховують у дітей дисциплінованість та відповідальність за власну поведінку. Беручи участь у футбольних таборах, маленькі спортсмени дізнаються, що наполеглива праця та регулярність є запорукою досягнення успіху. Уміння справлятися з труднощами і наполегливість - риси, які знадобляться в дорослому житті.

Привчання дітей та підлітків до активного способу життя шляхом участі у спортивних таборах, таких як футбольні табори, має вагоме значення для їх правильного фізичного та ментального розвитку. Правильно обираючи спортивний табір, варто звернути увагу на якість підготовки, досвід тренерів та можливість всебічного розвитку. Футбольні табори, такі як «Trendets Camp» відповідають цим критеріям і можуть сприяти розвитку здорових звичок і ставлення до здоров'я у дітей і підлітків.

Так звані м'які навички, такі як спілкування, симпатія, адаптація до змін і керування емоціями, є вирішальними для загального розвитку дітей не лише на полі, але й у повсякденному житті. У спортивних таборах, особливо у футбольних, діти вчаться співпрацювати з однолітками, справлятися з невдачами та успіхами, розвивати довіру в команді. Ці навички є безцінними, оскільки допомагають молодим спортсменам стати більш розвиненими особистостями як у спорті, так і поза ним. Футбольні табори – це не тільки фізична підготовка, а й чудова можливість розвинути навички, які знадобляться у дорослому житті.

Висновки. Результати дослідження дозволили встановити, що у 95% дітей відбулося покращення футбольних навичок, велика кількість дітей (80%) навчилися новим футбольним прийомам, а також у 65% дітей відмітили покращення дисципліни та вміння слідувати інструкціям.Велика кількість дітей (90%) знайшли нових друзів у таборі. Це важливо, оскільки діти, які мають соціальну підтримку, краще справляються зі складними ситуаціями та легше досягають успіхів як у спорті, так і в особистому житті. Більшість батьків (75%) вважають, що їхні діти стали більш командними гравцями, а також 60% батьків помітили покращення навичок спілкування у дітей. Участь у спортивних таборах впливає на емоційний розвиток дітей. Вони вчаться керувати своїми емоціями, розвивають навички впевненості та краще справлятися з невдачами.

Перспективи подальших досліджень будуть спрямовані на дослідження структури та змісту програм проведення спортивних таборів.

Література

1. Зайцев С.І, Біляй А.Г. Програма підготовки футболістів академії «Рух» Львів. Львів: 2020. 97 с.

2. Карпа І. Форми проведення тренувальних занять у навчально-тренувальному процесі кваліфікованих футболістів. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації* : зб. наук. пр. Вінницьк. держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2018. Вип. 5(24). С. 215–221. DOI: 10.31652/2071-5285-2018-5-24-215-221

3. Карпа, І., Сухнацький, М., Лобасюк, В., & Гурський, А. (2024). Методика навчання технічних прийомів юних футболістів на етапі попередньої базової підготовки. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, (3(175), 108-113. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3(175).19

4. Карпа, І., Лапичак, І., Кузь Т., Федюк А., &Мазур, Т. (2025). Сучасні підходи навчання тактичним взаємодіям кваліфікованих футзалістів у нападі. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15, (11(198), 156–161.

5. Карпа, І., Ріпак, І., Мазур, Т., & Лобасюк, В. (2025). Характеристика рухової діяльності юних футболістів у відповідності до швидкісних зон переміщення. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15, (3(189), 94–98.

6. Ніколаєнко В. В. Багаторічна підготовка юних футболістів. Шлях до успіху. Київ : Самміт-книга, 2015. 360 с.

7. Karpa, I., Budzyn, V., Matviyas, O., Ripak, O, Lapychak, I. & Horkavyy, B. (2021). Improving the technical and tactical actions of qualified football players of various positions in certain areas of the field. *Journal of Physical Education and Sport*, 21(3), 1461-68. DOI:10.7752/jpes.2021.03186

8. Kostiukevych, V, Imas, Y, Borisova, O, Dutchak, M, Shynkaruk, O, Kogut, I, Voronova, V, Shlonska, O, & Stasiuk, I. (2018). Modeling of training process of athletes in sports games in annual macrocycle. *Journal of Physical Education and Sport*, 18(1), 327-34. DOI:10.7752/jpes.2018.s144

9. Khorkavyy, B. & Gargula, L. (2016). Szkolenie młodzieży na Ukrainie. Nowocźesna Piłka Nożna. *Teoria i Praktyka. Współczesne koncepcje szkolenia młodyh piłkarzy nożnych*, Opole,70–86.

10. Nakonechnyi, R., Khimenes, Kh., Antonov, S., Pityn, M., Zadorozhna, O., & Karpa, I. (2023). Effectiveness of interactive tasks in tactical training of 11–12-year-old football players. Journal of Physical Education and Sport, 23(8), 2220–2229. https://doi.org/10.7752/jpes.2023.08254

11. Wein H. Spielintelligenz im Fußball — Kindgemäß trainieren. Aachen: Meyer&Meyer, 2011. 368 p.

Reference

1.Zaitsev SI, Biliai AH. Training program for soccer players of the "Rukh" Lviv Academy. Lviv: 2020. 97 c. [in Ukrainian].

2.Karpa, I. (2018). Formy provedennia trenuvalnykh zaniat u navchalno-trenuvalnomu protsesi kvalifikovanykh futbolistiv [Forms of conducting training classes in the educational and training process of qualified football players]. *Fizychna kul'tura, sport ta zdorov'ya natsiyi* [Physical culture, sports and health of the nation], *no* 5 (24), 213-217. DOI: 10.31652/2071-5285-2018-5-24-215-221. [in Ukrainian].

3.Karpa, I., Sukhnatskyi, M., Lobasiuk, V., & Gurskyi, A. (2024). Metodyka navchannia tekhnichnykh pryiomiv yunykh futbolistiv na etapi poperednoi bazovoi pidhotovky [Methodology for teaching technical techniques to young football players at the preliminary basic training stage]. Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova, 15(3(175)), 108–113. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3(175).19 [in Ukrainian].

4. Карпа, І., Лапичак, І., Кузь Т., Федюк А., &Мазур, Т. (2025). Karpa, I., Lapychak, I., Kuz T., Fediuk A., &Mazur, T. (2025). Suchasni pidkhody navchannia taktychnym vzaiemodiiam kvalifikovanykh futzalistiv u napadi [Modern approaches to teaching tactical interactions of skilled futsal players in attack]. Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova, 15, (11(198), 156–161.

5. Карпа, І., Ріпак, І., Мазур, Т., & Лобасюк, В. (2025). Kharakterystyka rukhovoi diialnosti yunykh futbolistiv u vidpovidnosti do shvydkisnykh zon peremishchennia [Characteristics of young footballers' motor activity in accordance with speed zones of movement]. Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova, 15, (3(189), 94–98 [in Ukrainian].

6.Nikolayenko V. Long-term training of young football players. The path to success. Kyiv: Summit Book, 2015. 360 c.

7.Karpa, I., Budzyn, V., Matviyas, O., Ripak, O, Lapychak, I. & Horkavyy, B. (2021). Improving the technical and tactical actions of qualified football players of various positions in certain areas of the field. *Journal of Physical Education and Sport*, 21(3), 1461-68. DOI:10.7752/jpes.2021.03186

8. Kostiukevych, V, Imas, Y, Borisova, O, Dutchak, M, Shynkaruk, O, Kogut, I, Voronova, V, Shlonska, O, & Stasiuk, I. (2018). Modeling of training process of athletes in sports games in annual macrocycle. *Journal of Physical Education and Sport*, 18(1), 327-34. DOI:10.7752/jpes.2018.s144

9.Khorkavyy, B. & Gargula, L. (2016). Szkolenie młodzieży na Ukrainie. Nowocźesna Piłka Nożna. *Teoria i Praktyka. Współczesne koncepcje szkolenia młodyh piłkarzy nożnych*, Opole,70–86.

10. Nakonechnyi, R., Khimenes, Kh., Antonov, S., Pityn, M., Zadorozhna, O., & Karpa, I. (2023). Effectiveness of interactive tasks in tactical training of 11–12-year-old football players. Journal of Physical Education and Sport, 23(8), 2220–2229. https://doi.org/10.7752/jpes.2023.08254

11. Wein H. Spielintelligenz im Fußball — Kindgemäß trainieren. Aachen: Meyer&Meyer, 2011. 368 p.